Kenesei István

A kör bezárul

PUBLICISZTIKA - LXVI. évfolyam, 35. szám, 2022. szeptember 2.

Jó hírem van: 60 év után ismét van rangja – ha nem is a közoktatásnak, de az azt irányító miniszternek, méghozzá tábornoki! Utoljára Ilku Pál szerencséltette az akkori Művelődési Minisztériumot abban a kegyben, hogy a Párt kezdeményezésére (utasítására?) átnyergelt a Magyar Néphadsereg politikai főcsoportfőnöksége vezérőrnagyi rangban szolgáló vezetői tisztéből előbb az említett szerv miniszterhelyettesi, majd pár év múlva miniszteri pozíciójába, amitől 15 év után csak 60 éves korában bekövetkezett halála miatt vált meg. De Ilku legalább valaha, pályája kezdetén tanító volt, tehát állt ő a katedrán is. A már nyugdíjas korában rendőr altábornagyból vezérezredessé előléptetett Pintér Sándor azonban tudtommal kizárólag a katedra innenső oldalán tanulmányozhatta az oktatási folyamatokat, viszont nyilván ő is a Párt (értsd: Orbán Viktor) parancsára ért most már az oktatás ügyeihez is.

Mi mennyi?

Minket azonban főként a felsőoktatás ügyei szoktak érdekelni, például költségvetési szempontokból is. Van egy jól bejáratott régi összehasonlítási módszerem. Még a rendszerváltás környékén felfedeztem, hogy a Harvard Egyetem éves működési kiadásai az akkori árfolyamon nagyjából megfeleltek a mi teljes felsőoktatásunk éves büdzséjének, amiről egy 2007-es vitacikkben pontos adatok és források alapján ezt írtam: *„1993 körül [a magyar felsőoktatás teljes állami támogatása] 40-50 milliárd forint volt, manapság 230 milliárd körül mozog. Ennél jobb mutatószám az, hogy a magyar felsőoktatás részesedése a GDP-ből az 1992-es 1,12%-ról 2003-ra 1,17%-ra »nőtt«, miközben 1992-ben 117 ezer, 2003-ban viszont 367 ezer hallgató volt a magyar felsőoktatásban. Összehasonlításképpen a 90-es évek elején a Harvard Egyetem éves költségvetése kb. 1,5 milliárd dollár volt. Ez 2004-re 2,5 milliárdra nőtt, lényegében változatlan diáklétszám, egy nagyon mérsékelten, 1990 óta 18 ezerről a 2004-es 20 ezerre emelkedő hallgatószám mellett.”***[1]** 2004-ben egy USA-dollár árfolyama megközelítőleg 180 Ft volt, vagyis a Harvard magyar forintban mérve akkor már 270 milliárdból gazdálkodhatott. Ma a Harvard évente 5 milliárd USD-t költ működésre (ez most nagyjából 2000 milliárd forint) 35 700 diák mellett, miközben nálunk 205 ezer nappali és a 83 ezer nem nappali képzésben részt vevő diákra 400 milliárd Ft jut.**[2]**

Ez temérdek pénznek látszik, de azért vegyük észre, hogy ebből fizetjük a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok, a *kekvák* kuratóriumainak (Km.) díjazását is, az Átlátszó szerint évi 9 (kilenc!) milliárd értékben.**[3]** Amikor magánosították az egyetemeket, elhangzott, hogy az addig fenntartóként működő mindenkori minisztérium rossz gazdájuk volt, mert messze volt, és nem tudott a napi gondjaikkal törődni. Ahhoz képest, hogy ezt mekkora (azaz nulla) külön díjazásért végezték, igazán nem lehet panaszunk. Mostanra azonban a fenntartók a Km.-ok lettek, amelyeknek minden egyes tagját megilleti a havi 1–1,5 MFt honorárium – még ha vannak is, akik ezt nem veszik fel, de érdekes módon nem tudjuk, ki mennyit kap közülük, pedig ez mind közpénz...

Az már külön érdekesség, hogy – jóllehet ilyen nyilvános információkat nem találni a honlapokon – a nagyobb egyetemek nem állítottak fel a Km.-ok mögé gazdasági-ellenőrző szervezetet (de sokszor még külön honlapokat sem!), legfeljebb csak egy titkárságot, így a fenntartó és az egyetem nem válik szét egymástól, hanem a gazdasági (fő)igazgatóságok kezelik a Km.-oknak a fenntartással kapcsolatos adminisztrációját, ami szerintem törvénybe ütköző, hiszen minimum sérti az egyetemi autonómiát, de olyan összefonódásokra, sőt összejátszásra ad alkalmat, ami az állami felügyelet mellett nem jöhetett létre.

ME

Az biztos, hogy van látszatja a Km.-ok munkájának. Itt van például a Miskolci Egyetem (ME), amelynek nagy szerencséje, hogy az ott jogászként végzett igazságügyminiszter a Km.-elnöke. Mert másképp hogyan is hozhattak volna létre egy ebben az országban kivételesen nem a focira, hanem a jogtudományra koncentráló Közép-európai Akadémiát (KEA), amelynek a célja, hogy *„a közép-európai országokra is kiterjedő kutatási és képzési projekteket menedzseljen, mindeközben megszólítva mind a jogtudomány képviselőit, mind a terület iránt érdeklődő fiatalokat. A céljai megvalósításának érdekében tevékenysége során működteti a Közép-európai Professzori Hálózatot, nemzetközi tudományos konferenciákat és webináriumokat szervez, tudományos publikációs lehetőségeket biztosít, valamint online szakmai felületeket hoz létre és kezel. Az Akadémia a tevékenységének eredményeként abban bízik, hogy a hazai jogalkotás színvonalának továbbfejlesztésén túl egy széles körben elismert, közép-európai országokra kiterjedő szakmai hálózat létrehozója és támogatója lehet."***4***

A programja ránézésre is nagyon szép: évente 35 szenior és ismeretlen számú junior munkatárs négy csoportban fogja kutatni az összehasonlító jog különféle kérdéseit, és kapcsolatot tartanak majd az egyetem jogi karának doktori iskolájával is. Az egyetlen meglepetést az intézet címe, az Igazságügyi Minisztérium budapesti Báthory utca 12. alatti épülete okozza, épp, ahol egészen a KEA megalapításáig a 2019-ben évi kb. 700 MFt állami támogatással létrehozott Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet (MFÖJI) is székelt, *„melynek célja a jogtudomány fejlesztése és a jogalkotás segítése, eredményesebbé tétele. Ennek megfelelően a magasan jegyzett és tapasztalt jogászprofesszorok mellet* [sic!] *friss diplomás jogászok egyaránt dolgoznak az Intézetben és végeznek kutatásokat szerteágazó területeken."***5**

Hogy ez nem volt véletlen, arról kormányunk úgy gondoskodott, hogy hozott egy rendeletet a tavalyi év végén: *„A Kormány 1942/2021. (XII. 21.) Korm. határozata a közép-európai összehasonlító jogi tudományos együttműködés erősítését szolgáló professzori hálózat és junior képzési program további működtetéséről (...) egyetért azzal, hogy a közép-európai összehasonlító jogi tudományos együttműködés erősítését szolgáló professzori hálózat és junior képzési program koordinálását 2022. január 1. napjától az Universitas Miskolcinensis Alapítvány a Miskolci Egyetem útján lássa el."* És ugyanitt gondoskodik arról, hogy a KEA kerüljön az MFÖJI helyére is, a KEA minden költségét csak fizesse a Miskolci Egyetem,**6** az IM saját Mádl Intézetét pedig elzavarták a budai Alkotás útra.

Én csak kapkodom a fejemet, hogy mennyire dúl nálunk az egyetemi autonómia, amikor a kormány dönti el, mit csináljon a már *elkekvásított,* vagyis általa nem utasítható, mert *magán*egyetem. Nem tudhatom, tartottak-e Miskolcon szenátusi ülést, amelyen megkérdezhették volna, mi előnyük származik abból, hogy Budapesten lesz egy tudományos intézetük, amely onnan (és hogyan?) segíti a doktoranduszaikat, illetve ott támogatja a kutatásaikat a hét országból érkező 35 professzor révén. Vajon nem merült fel, hogy ha már az egyetemük költségvetése fedezi az intézet működését, inkább Miskolcon kellett volna megalapítani? Avagy ilyet már nem is illik kérdezni a miniszteri magasságokban lebegő Km.-elnöktől?

Az *„online szakmai felületek"* ígérete ellenére a KEA-nak honlapja ugyan még mindig nincsen, de a 35 vendégtudós és a doktoranduszok gondozására megszerveztek egy-egy tudományszervezési és jogi, valamint egy gazdasági igazgatóságot, továbbá ezek fölé még odaültettek egy főigazgatót, akinek az MTMT-adatai szerint 2009 óta összesen 13 publikációja született alig jegyzett magyar és lengyel nyelvű kiadványokban (3 és 24 oldal közötti terjedelemben), továbbá egy 2015. évi doktori értekezése.**7** Feltehetően a Mádl Intézetéhez mérhető költségvetésük lehet, de erről nem szól a közleményük, viszont két tagjuk nemrég részt vett egy varsói konferencián.**8** Mindenesetre ha én a ma már az MTA-tól elszakított és mintegy államosított Jogtudományi Intézet lennék, irigykedve nézném, hogy fejlődik mindenhol a kutatóhálózat a szakmámban – csakúgy, ahogy a történészek és más társadalomtudósok figyelik ámulva az egyre-másra létrehozott szigorúan társadalomtudományi „kutató"-intézeteket, amelyek – szemben például a meteorológusokkal – szabadon mondhatnak bármit.

MCC

Mert azt világosan látjuk, hogy manapság, amikor például a természettudományi szakmák olyan siralmas adatokat produkálnak, mint az ELTE- re meg a szegedi egyetemre jelentkezett összesen hét, illetve négy matematika–fizika szakos tanárjelölt, akkor százmilliárdokkal stafírozzák ki azokat az intézményeket, pontosabban úgynevezett alapítványokat, amelyeknek az ideológiai harc frontjára kell kiképezniük az újabb nemzedékeket.

A Mathias Corvinus Collegiumra (MCC) nem is vagyok képes máshogy tekinteni, mint a szép (?) emlékű Marxizmus–Leninizmus Esti Egyetem reinkarnációjára – még az övénél is nagyobb költséggel és lefedettséggel. Mert a Foxi-Maxi becenéven ismert elődjének ugyanúgy voltak vidéki tagozatai, sőt az oktatott tárgyak sem nagyon különböztek: szociológia, politikatudomány, gazdaságpolitika, etika, esztétika, vezetési ismeretek, politikai nevelés, valláselmélet, retorika, nemzetközi politika.**9** Ezzel szemben az MCC az alábbi képzéseket ajánlja az egyetemistáknak: jogi iskola, nemzetközi kapcsolatok iskola (geopolitikai műhely, európai tanulmányok műhely, külgazdasági műhely, diplomáciai műhely), közgazdasági iskola (vállalkozáskutatási műhely, üzleti ismeretek műhely, technológiai jövők műhely, gazdaságpolitikai műhely), médiaiskola (szólásszabadság műhely, újságírás műhely), társadalom- és történelemtudományi iskola (alkotmánypolitikai műhely, politikatudományi műhely, szociológiai műhely), pszichológia iskola, vezetőképző akadémia.**10** Hát a sztálini idők alatt gyanús áltudománnyá vált lélektan kivételével a Foxi-Maxi programja jól megelőlegezte az MCC-ét. Igaz, az MCC sem most, és szerintem a jövőben sem ad főiskolai (azaz mai nevén BA) diplomát, hiszen képzéseit a már közép- és felsőiskolás diákoknak ajánlja, jelentős ösztöndíjakkal megfejelve – amiket viszont a Foxi-Maxi sose kínált, mert ők csakis felnőtteket oktattak a munkahelyi előlépésüket elősegítendő a bizonyítványaik révén. Nincs kétségem, hogy ha a NERializmus velünk marad, az MCC-diplomáknak ugyanilyen hasznuk lesz.

Ahogy a Foxi-Maxiban (és a vele párhuzamosan működő Politikai Főiskolán) is voltak kiemelkedő oktatók, mint arról például az esztétika szakosítót annak idején kénytelenségből elvégző kollégám tudósított, ugyanúgy az MCC ún. iskolavezetői között is vannak ismert kiválóságok, mint a korábbi ELTE bölcsészkari dékán Dezső Tamás vagy a sokkönyves történész Hahner Péter. De ahogy régen, itt is vannak olyan nulla tudományos teljesítményű vezetők, akikről az akadémiai MTMT 5–10 vagy semmi publikációt nem jelez, vagy akiknek hiába van 40-50 közleménye, hivatkozásokat alig tudnak felmutatni, viszont kormányzati pozíciót annál inkább.**11** Nincs terem a nemzetközi merítésű vendégoktatókat és nacionáléjukat felsorolni, de ott is vannak az oxfordi és princetoni professzorok mellett olyanok, akik nyilván csak trumpista meg genderellenes publikációik miatt lettek kedvesek az MCC döntnökeinek, mert tudományos mércéknek nem felelnek meg.**12** El kell viszont ismernünk: a róluk készült egységfotók annyiban különlegesek, hogy szokatlan módon nem arc- vagy mellképek, hanem csípőig mutatják őket, talán ezzel sugallva az egészséges táplálkozás és életmód előnyeit...

A hihetetlen 500 milliárdos támogatással és hatalmas ingyenes épületvagyonnal segített MCC-*kekva* egyik kirívó programja a doktori diákoknak szól.**13** Nem azért, mert őket is (ismeretlen összegű) ösztöndíjakkal csábítják, vagy mert csakis az MCC-nek (értsd: a NER-nek) fontos társadalomtudományi területekre vetik ki a hálójukat (lásd fent a mat–fiz-tanári mizériát), hanem mert ha felveszik őket, akkor nem csupán a szolgáltatásaikat élvezhetik, melyeket így mutatnak be: *„Lehetőséget kapnak szoros együttműködésre az MCC akadémiai szereplőivel, beleértve az idelátogató külföldi vendégprofesszorokat. Az MCC-s csatornákon és fórumokon keresztül publikálási, oktatási és kutatási lehetőségekhez juthatnak; valamint hozzáférhetnek az MCC gazdag szellemi és kulturális életéhez az intézmény minden képzési helyszínén. Az MCC támogatja a doktoranduszok fejlődését, így lehetőséget biztosít tanulmányutakon, külföldi és hazai konferenciákon, valamint szakmai eseményeken való részvételre. Mindemellett a doktoranduszok havi javadalmazásban is részesülnek."*

A hátulütő ebben a mondatban lakozik: *„A doktoranduszok egy kijelölt mentorral dolgozhatnak együtt, akik*

(!) segítik a doktoranduszok tudományos tevékenységét." Vagyis a befogadott diák már valamely egyetemen elvégzi a kurzusokat, van neki témavezetője, akit szigorú szabályok szerint engedélyeznek a doktori iskolák a fölöttük álló doktori tanácsok ellenőrzésével, és aki – ideális esetben – a hallgatóval szoros kapcsolatban vezeti őt az értekezés elkészítésében. Ez a rendszer felel meg hazánkban egyedül az „Oxbridge"-et naggyá tevő tutoriális képzésnek. De akkor jön a csábító ösztöndíjjal az MCC, és *kijelöl* egy mentort a számára, hogy vele az ottani kutatási tervüket, amely *„nem lehet azonos a doktori képzésben folytatott kutatással, ugyanakkor témáját tekintve kapcsolódhat hozzá"*, megvalósítsa a témavezetőtől függetlenül.

Volt valaha a (kell-e mondanom: Fidesz-tanácsadó) Bence György filozófus kezdeményezésére a 90-es évektől a 2000-esek közepéig egy Láthatatlan Kollégium, amely minimális támogatásból az ott tanító professzorok önkéntes munkájával segítette a tehetséges egyetemistákat és doktoranduszokat. Ennek már az emléke is kihalt, sőt a nevét is elbitorolták, de íme, Foxi-Maxiként kelt új életre az MCC kezében – és persze úgy, ahogy a NERializmusban megszoktuk: sok pénz, kevés valódi tudás, de túlcsorduló ideológia.

SZFE

Pár hete az *Origo* című termékben megjelent egy interjú Sztankay Ádám tollából, aki egyébként az állami tévé egyik gyakran foglalkoztatott színészműsor-arca. Kénytelen vagyok betűhíven idézni az elejét, mert a szerzőre és a helyre sajnos jellemző a maradandó slendriánságnak ez a foka: *„Jászi (!) Mari-díjas színésznő, aki további elismerései mellett az egykori zenés mesterség tanáráról (!), pályájának egyik meghatározó alkotójáról elnevezett Iglódi István emlékgyűrűt (!) is elnyerte. Mindemellett a XVII. kerület díszpolgára, amely városnegyed ifjúságának, valamint a hivatásra találásának is színtere. Pápa (!) Erika prózai szakon végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán..."* A Pápai Erikával készült négyoldalas riport végén az alábbi párbeszéd hangzik el: *„Jövő ősszel induló osztályukra mekkora az érdeklődés? – Nagy örömünkre erősen megemelkedett a jelentkezők száma. Idén csak egy osztály indul, amelyre több mint ötszázan jelentkeztek."* Ez a mondat adott okot a cikknek a szokásos origói jelzővel megspékelt nagybetűs címére: *„Megdöbbentő, hogy milyen sokan jelentkeznek az új Színművészetire".***14**

Akkor lássuk a tényeket. 2021-ben ezek voltak a számok: *„Színművész-képzésre idén 641-en jelentkeztek, ami 25 százalékkal kevesebb, mint tavaly (850), és 32 százalékkal kevesebb, mint 2019-ben (942) (...) Színházrendezőnek idén 98-an jelentkeztek, ami alig valamivel több mint a fele a tavalyi (182) és a tavalyelőtti (184) számoknak is."***15** 2022-ben pedig ezek: *„A Vidnyánszky Attila irányítása alá került Színház- és Filmművészeti Egyetem (...) tavaly 130 hallgatóval indult neki a tanévnek, idén csupán 84-gyel fog. Azaz több mint harmadával szakadt be a felvettek aránya."***16**

Doktori képzés viszont egyáltalán nem indul, mert nem hirdették meg, még a pótfelvételit sem.**17** A régi SZFE egyetlen doktori iskolája (DI) mintegy idegen testként az új szervezetben „továbbszolgált" a lázadás után – nyilván, hogy a bent lévő hallgatók doktori diplomát kaphassanak, hiszen ennek kiadására a FreeSZFE nem volt jogosult. A DI és az új vezetés közötti rendszeres konfliktusokról a szenátusi ülések nyilvános jegyzőkönyvei és határozatai tudósítanak.**18** Összességében a DI-ről szóló 21 oldalas pozitív hangú akkreditációs jelentés nem mutat rá több vagy más típusú problémára, mint az SZFE egészéről szóló 27 lapos jelentés, kivéve hogy megemlíti a vészesen közelítő felső korhatárt pár törzstag esetében.**19** Érdekes módon az SZFE-jelentés nem panaszolja fel, hogy az oktatók 30 százalékának van csak fokozata,**20** amikor a törvény előírja, hogy *„egyetem az a felsőoktatási intézmény, amelyik munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak, kutatóinak legalább hatvan százaléka tudományos fokozattal rendelkezik"*.**21** De az egyetem is bajban van a korfával: *„...az 50 év feletti oktatók aránytalan túlsúlya az intézményben már néhány éven belül is problémákat jelenthet".*

Éppen az utánpótlás kérdésében lépett fel a legsúlyosabb konfliktus, mert a Habilitációs Bizottság (HB) egyébként messze korhatár alatti elnökét, Jákfalvi Magdolnát, a Szenátus nemrég indoklás nélkül

felmentette tisztéből, csakúgy mint M. Tóth Géza korábbi rektort, Balázs Gábor belső és Gelencsér Gábor külső tagokat a Doktori Tanácsból (DT). Persze minden egyeztetés nélkül az említett testületekkel vagy a DI-vel. Ugyanakkor kinevezte a néprajzi kandidátussága után nyelvészetből (!) habilitált Balázs Gézát a DT tagjává és a Habilitációs Bizottság elnökévé, bár lapzártakor még mindig az ELTE főállású oktatója volt, ami a törvény szerint kizáró ok, valamint gondos előrelátással a DT külső tagjává Sepsi Enikőt, aki véletlenül a MAB plénumának, vagyis legfelsőbb testületének a tagja.**22** Még szerencse, hogy az új intézményi honlapon leszögezik: *„Az Egyetemen a habilitáció szervezése és felügyelete is a Doktori Iskola keretein belül, a Habilitációs Bizottság közreműködésével történik."***23**

Tény, hogy Balázs Géza rendelkezik egyetemi tanári kinevezéssel, még ha azt a MAB annak idején nem támogatta is (de a miniszter dafke aláírta), viszont Jákfalvival szemben neki sem akadémiai doktori címe, sem bármilyen színház- vagy filmtudományi munkássága nincsen. Sebaj, attól még adott egy magabiztos interjút arról, miért ért mindenhez egy néprajzos nyelvész, akár még az SZFE területeihez is, mondván: *„nyelvi kutatásaim, tantárgyaim lefedik az SZFE összes területét: a színház- és médiatudományt, művészetelméletet. Gyakorlati nyelvstratégiai, nyelvművelő tevékenységem fontos része az a sok ezer rádiós és televíziós műsor, amit az elmúlt évtizedekben készítettem. Az SZFE-n lehetőséget kaptam egy beszédkultúra munkacsoport létrehozására is."***24** Én azonban bevallom, erre nem találok szavakat. További érve, hogy *„az SZFE-nél hússzor nagyobb egyetemen voltam már tudományos rektorhelyettes, oktatási dékánhelyettes"*, mintha attól értene a művészettudományokhoz. Az a „hússzor nagyobb egyetem" egyébként a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola volt... Aki pedig művészetelméleti fejtegetéseire kíváncsi, annak ajánlhatjuk az SZFE-n kiadott publikációját, melyben ilyen mondatok találhatók: *„Művészet túl is több síkon nyelv ezen kapcsolódik."* A sikeres rejtvényfejtőt jutalom illeti.**25**

Most már csak az a kérdés, ki és mikor nevezte ki B.G.-t az SZFE professzorának, mert az ODT-lapján ennek nincs nyoma,**26** csak annak, hogy az ELTE főállású (és két másik egyetem mellékállású) professzora, márpedig így az SZFE HB-elnöki posztját nem töltheti be.**27** De hogy nyelvészkarrierjét nem adta föl, nemcsak onnan tudjuk, hogy az MTA Nyelvtudományi Bizottságának a tagja, hanem onnan is, hogy tavaly fondorlatos módon megszerezte az MTA legrégebbi folyóiratának, a *Magyar Nyelvőr*nek alapítói és kiadói jogát, majd elbocsátotta a korábbi szerkesztőséget, és számos szakembert megtévesztve új szerkesztőbizottságot hozott létre.**28** A történet csordogál tovább, mert az MTA ragaszkodik az alapítói jogához, a B. G. által gründolt társaság pedig, mint kiderült, a Médiatanácsnál új folyóiratként jegyezte be a *Nyelvőr*t, de a 150. évfolyamát adná ki. A végkifejletről majd igyekszem tudósítani az *ÉS* olvasóit.

A DI vezetőjét, Karsai György professzort múlt pénteken indoklás nélkül elbocsátották az SZFE állományából,**29** talán mert azt hitték, hogy ha egyszer a DI megkapta a friss akkreditációt,**30** akkor az úgy is érvényes, ha az atomfizikust cipészre váltják. Ezzel ellehetetlenítik a folyamatban lévő doktori védéseket,**31** sőt így már az is világos, miért nem hirdette meg az SZFE a doktori felvételit: nem akarták, hogy a „régi gárda" válassza ki a diákokat, inkább vesszen a tanév. Félő, hogy ezek után a doktori oktatás (is) megszűnik az SZFE-n, és ezzel nem lesz intézmény, amely ebben a művészet- és tudományágban a legmagasabb szintű tanulmányokat és diplomát nyújtani tudná – hacsak a MAB nem hajol meg a politikai akarat előtt, és nem engedélyezi, hogy alkalmatlan személyekkel folytatódjon az eddigi törvényes és hiteles képzés.

Egy olyan országban, ahol a politikai akarat mindent fölülír, bármi megtörténhet.

1 http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-%E2%80%9Efeudalmonopolista%E2%80%9D-akademiarol
(Források: *Harvard University Fact Book 2003-04* http://vpf-web.harvard.edu/ factbook/; *Felsőoktatás és felsőoktatási kutatás*, KSH, Bp., 2004.)

2 https://finance.harvard.edu/financial-overview
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/felsooktatas2021/index.html

3 https://atlatszo.hu/kozpenz/2022/02/09/milliardos-koltsegvetesi-tamogatast-is-kaptak-a-kekvak-az-ingatlanok-melle/

4 https://www.uni-miskolc.hu/kozep-europai-akademia
Az idézetek végig betűhívek, de a hibákat nem mindenhol jelzem.

5 http://mfi.gov.hu/hu/

6 https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/396ad643d8d5af126c8351dbacc2d2d31db29cd2/letoltes

7 https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=authors10071248&paging=1;50.

8 http://mfi.gov.hu/hu/esemenyek/content-of-the-right-to-parental-responsibility-in-the-legal-orders-of-central-and-eastern-europe-selected-problems-2/

9 https://hu.wikipedia.org/wiki/Marxizmus-Leninizmus_Esti_Egyetem

10 https://mcc.hu/iskolak

11 https://mcc.hu/szervezet/akademia

12 https://mcc.hu/szervezet/vendegoktatok

13 https://24.hu/belfold/2021/02/04/mcc-mathias-corvinus-collegium-elitkepzo-szalai-zoltan-orban-balazs-tombor-andras/
https://atlatszo.hu/kozpenz/2021/12/27/rejtett-privatizacio-az-elmult-evben-tobb-ezermilliardos-vagyon-kerult-az-allamtol-a-kormanypart-altal-uralt-alapitvanyokhoz/
https://atlatszo.hu/kozpenz/2022/07/26/ingatlanokra-kolthet-tobb-mint-11-milliard-kozforintot-a-jobboldali-kommentar-folyoirat/

14 https://www.origo.hu/kultura/20220331-papai-erika-interju.html

15 https://eduline.hu/erettsegi.../20210324_szfe_jelentkezesek

16 https://hvg.hu/kultura/20220725_Beszakadt_az_SZFEre_felvettek_aranya_de_sok_mas_egyetem_is_veszitett_hallgatokat

17 Az SZFE rektora korábban azt követelte a DI-tól, hogy ugyanannyi tagot delegálhasson a felvételi bizottságba, mint amennyit a DI. Ez nemcsak ismeretlen és hallatlan feltétel, de törvénytelen is, hiszen a doktori kormányrendelet világosan leszögezi: „A doktori tanács … a doktori iskolák javaslatára kijelöli a doktori felvételi bizottság tagjait” (9.§, 2(f)). Mivel ezt a DI nem fogadta el, az SZFE vezetése nem hirdette meg a doktori felvételit.

18 https://szfe.hu/szenatus/

19 https://www.mab.hu/wp-content/uploads/SZFE_220527_jelentesH.pdf
https://www.mab.hu/wp-content/uploads/SZFE_D122_jelentes_vegleges.pdf

20 *„a teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott oktatók száma 92 fő volt és megbízási szerződéssel 23 fő oktató dolgozott, … a tudományos fokozattal (PhD, DLA) rendelkezők száma összesen 34fő.”*

21 Ftv. 9. § (3)

22 https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=9589
https://doktori.hu/index.php?menuid=146&lang=HU&tip=HB&iID=24

Sepsi Enikő a Károli Egyetem professzora, egyébként színháztudományi munkássága is van, bár ennek hatása az MTMT alapján csekélynek mondható: https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10011908&view=pubTable

23 https://szfe.hu/doktori-iskola/

24 https://szfe.hu/hirek/a-nyelv-nem-pusztan-a-gondolatkozles-eszkoze/

25 https://urania.szfe.hu/2022/01/a-muveszet-nyelvenek-szuletese-muveszet-es-nyelvelmeleti-megkozelites/

26 https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=2895

27 https://magyartanszek.partium.ro/hu/oktatok/balazs-geza-dr

28 https://24.hu/kultura/2022/03/12/magyar-nyelvor-balazs-geza-szemelyi-valtozasok-mnyknt-mta-alapito/

29 https://szfe.hu/hirek/a-szinhaz-es-filmmuveszeti-egyetem-tajekoztatasa/

„A munkáltató a határozatlan tartamú munkaviszony felmondással történő megszüntetését nem köteles indokolni, ha a munkavállaló nyugdíjasnak minősül.” Mt. 66.§ (9)

30 https://www.mab.hu/hatarozat/reszletek?pop=15883

31 Karsait ugyanis, annak ellenére, hogy kijelölt opponense, illetve elnöke volt az e hétre kitűzött doktori védéseknek, nem engedték be az épületbe.